

**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА,
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ,
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, СУДОВІ
ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ**

Кушніренко А.О.

студентка,

*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

**ВІЛЬНИЙ ДОСТУП
ДО ІНФОРМАЦІЇ ДОВІДКОВОГО ХАРАКТЕРУ
ЯК СКЛАДОВА ЗАСАДИ ПРОЗОРОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ**

Нині прокуратура України перебуває на етапі реформування та свого становлення, але незмінними залишаються закріплені у Законі України «Про прокуратуру» засади діяльності прокуратури. Однією з таких актуальних засад є передбачена пунктом 9 частини 1 статті 3 Закону України «Про прокуратуру» прозорість діяльності прокуратури, що забезпечується відкритим і конкурсним зайняттям посади прокурора, вільним доступом до інформації довідкового характеру, наданням на запити інформації, якщо законом не встановлено обмежень щодо її надання [1].

Варто зазначити, що Наказом Офісу Генерального Прокурора від 07.07.2020 року № 365 «Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури України» наголошується на тому, що діяльність органів прокуратури здійснюється відкрито та прозоро. Треба інформувати суспільство про діяльність органів прокуратури з періодичністю та у спосіб, установлений статтею 6 Закону України «Про прокуратуру». Необхідно забезпечити при цьому безумовне додержання вимог законодавства, що регламентує правовий режим інформації з обмеженим доступом, насамперед щодо відомостей досудового розслідування кримінальних правопорушень [2].

Прокуратура через реалізацію засади прозорості повинна забезпечити зміцнення правопорядку в Україні, сприяти запобіганню порушень прав і свобод людини і громадянина. Крім того, дотримання засади прозорості діяльності прокуратури має забезпечити належне інформування суспільства щодо здійснення такої діяльності, сприяти формуванню думки громадськості стосовно засудження скоєння правопорушень та осіб, що їх вчиняють, впливати на розвиток правової свідомості та правової культури громадян. Саме з такою метою засаду прозорості закріплено як одну з основоположних та деталізовано у статті 6 Закону України «Про прокуратуру», яка передбачає, що органи прокуратури не менш як двічі на рік інформують суспільство про свою діяльність шляхом повідомлень у засобах масової інформації [1]. Закон не встановлює переліку ЗМІ, у яких повинна розміщуватися дана інформація, а також не містить вказівки на їх статус, проте можна зробити висновок, що це мають бути загальнодержавні видання. На сьогодні офіційним друкованим органом прокуратури є журнал «Вісник прокуратури», який виходить раз на місяць. У ньому розміщуються виступи керівництва Генеральної прокуратури, наукові статті з актуальних проблем прокурорської діяльності, відомості про заходи міжнародного співробітництва, а також інша інформація про діяльність прокуратури. Таким чином, вимоги даної статті можуть бути задоволені шляхом розміщення відповідної інформації на сторінках цього видання [3, с. 50].

Варто наголосити, що однією зі складових засади прозорості є вільний доступ до інформації довідкового характеру. Реалізація такого аспекту включає в себе розміщення у відкритому доступі статистичної та іншої довідкової інформації про діяльність прокуратури. Така інформація складається з відомостей про історію, систему та керівний склад прокуратури; щоквартальних відомостей про роботу прокурорів у вигляді звітів; прес-релізи про окремі конкретні провадження, якими займається та чи інша прокуратура, а також інформація про тендерні закупівлі тощо. Вільний доступ до інформації довідкового характеру забезпечується розміщенням відповідних відомостей у друкованих засобах масової інформації, наприклад у журналі «Вісник прокуратури» та на офіційних веб-

сайтах Офісу Генерального Прокурора, обласних та окружних прокуратур.

Наказом Генерального прокурора № 520 «Про організацію інформування суспільства щодо діяльності органів прокуратури» від 11 листопада 2020 року передбачено, що необхідно систематично здійснювати моніторинг та аналіз інформаційного простору щодо висвітлення діяльності органів прокуратури у засобах масової інформації, повідомлень про кримінальні правопорушення та інші порушення закону з метою встановлення підстав для вжиття заходів прокурорського реагування. Зміст матеріалів критичного характеру невідкладно доводити до відома керівників органів прокуратури. Забезпечувати в межах компетенції постійне інформаційне оновлення визначених рубрик офіційних вебсайтів Офісу Генерального прокурора та обласних прокуратур. Розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на удосконалення роботи з висвітлення діяльності органів прокуратури. Впроваджувати можливості сучасних інформаційних технологій у форматі нових медіа (соціальні мережі, відео-і фотосервіси, месенджери тощо) [4].

Отже, з розвитком інформаційних технологій в Україні, важлива увага почала приділятися офіційним сторінкам прокуратур у соціальних мережах. Так офіційні сторінки Офісу Генерального прокурора та обласних прокуратур можна зустріти на Facebook, Twitter, YouTube, Telegram. Наявність таких інформаційних ресурсів значно збільшує можливості для населення щодо ознайомлення з довідковими відомостями щодо роботи прокуратури.

Як зазначають деякі науковці, провівши узагальнення способів, що можуть забезпечити ефективну реалізацію засади прозорості діяльності прокуратури в аспекті вільного доступу до інформації довідкового характеру, вони виділяють з них такі: 1) взаємодія з громадськими та державними інституціями та ЗМІ; 2) формування правосвідомості та правової культури прокурорських кадрів щодо відкритості їхньої службової діяльності; 3) забезпечення належного механізму реалізації доступу до публічної інформації в діяльності органів прокуратури, у тому числі через офіційні веб-сайти та сторінки у соціальних мережах [5, с. 109].

Необхідно зазначити, що Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів передбачає положення щодо прозорості службової діяльності та конфіденційності. Стаття 12 вказує, що для забезпечення прозорості службової діяльності прокурор не має права відмовляти фізичним чи юридичним особам у своєчасному наданні повної і достовірної інформації довідкового характеру, якщо законом не встановлено обмежень щодо її надання. Прокурор зобов'язаний не розголошувати і не використовувати в інший спосіб конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, що стала йому відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень та професійних обов'язків, крім випадків, встановлених законом [6]. Тому при здійсненні інформування населення з дотриманням засади прозорості, треба враховувати особливості щодо конфіденційності деяких даних, які публікуються у ЗМІ, в мережі Інтернет, на офіційних веб-сайтах та у соціальних мережах.

Отже, необхідно зазначити, що вільний доступ до інформації довідкового характеру як складова засади прозорості діяльності прокуратури – це важливий елемент діяльності органів прокуратури, процедура реалізації якого регламентована різними нормативно-правовими актами, але існують деякі обмеження щодо повного доступу до інформації із метою забезпечення конфіденційності окремих даних. Та загалом, існування такої засади має забезпечити поінформованість громадян про діяльність прокуратури, що могло б збільшувати рівень довіри населення до прокуратури України у процесі нелегкого реформування цих органів.

Список використаних джерел:

1. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/convn32> (дата звернення: 24.03.2021).
2. Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури України: Наказ Генерального прокурора від 07 лип. 2020 р. № 365. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v036505-20#Text> (дата звернення: 24.03.2021).
3. Лапкін А.В. Закон України «Про прокуратуру» : наук.-практ. комент. Харків : Право, 2015. 680 с.
4. Про організацію інформування суспільства щодо діяльності органів прокуратури: Наказ Генерального прокурора від 11 лист. 2020 р. № 520. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v052005-20#Text> (дата звернення: 31.03.2021).

5. Рибалка Н., Мазурик С., Терещук Г. Робота з інформацією як елемент транспарентності в діяльності органів прокуратури. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. Вип. 1(13). С. 107–110.

6. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів: кодекс Генеральної прокуратури України від 27 квіт. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text> (дата звернення: 24.03.2021).

Ткачик А.Б.

аспірант,

Львівський державний університет внутрішніх справ

ПРАВО НА ТАЄМНИЦЮ СПІЛКУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ФРН ТА ШВЕЙЦАРІЇ

Соціально-економічні реформи, демократизація держави і суспільства, формування відповідної правової системи зумовлюють актуальність наукових досліджень щодо проблем юридичного забезпечення прав і свобод людини, зокрема і права на таємницю спілкування. Ці наукові дослідження не можуть уявлятися без вивчення аналогічного досвіду зарубіжних держав.

Перейдемо до більш детального аналізу правового регулювання права на таємницю спілкування в окремих державах Європи. В КПК *Федеративної Республіки Німеччина* принцип недоторканості приватного життя та таємниця спілкування не знайшли своє юридичне відображення серед принципів кримінального провадження [1]. Однак, досить лаконічно це право закріплене у ст. 10 Конституції ФРН, у якій закріплено, що «таємниця листування, а також поштового, телеграфного та телефонного зв'язку недоторкана. Обмеження можуть бути встановлені тільки на основі закону» [2]. Слідчими діями, які обмежують право особи на таємницю спілкування є:

1. *Контроль та запис телекомунікацій* щодо підозрюваного та обвинуваченого регламентується § 100а КПК ФРН. Окрім цих